

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Αναμόρφωση πλαισίου και διαδικασιών επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών - Λοιπές ρυθμίσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από πέντε (5) Μέρη (Α΄-Ε΄) και σαράντα ένα (41) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1 και 2) καθορίζει, κατά τον τίτλο και το περιεχόμενό του, τον σκοπό και το αντικείμενο του νομοσχεδίου.

Το Μέρος Β΄, υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την αναμόρφωση του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου σύμφωνα με την Οδηγία 2008/115/ΕΚ, των διαδικασιών επιστροφής παρανόμως διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών και των σχετικών ποινικών κυρώσεων», περιλαμβάνει δύο Κεφάλαια που αφορούν, αφενός, «αναμόρφωση διατάξεων ελληνικής νομοθεσίας σύμφωνα με την Οδηγία 2008/115/ΕΚ» (Κεφάλαιο Α΄, άρθρα 3-19) και, αφετέρου, «ρύθμιση θεμάτων επιστροφών παρανόμως διαμενόντων, ανεπιθύμητ[ους] αλλοδαπ[ούς] και ποινικές κυρώσεις» (Κεφάλαιο Β΄, άρθρα 20-27).

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ του εν λόγω Μέρους, προτείνεται εκ νέου ενσωμάτωση της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» (ΕΕ L 348/98), κατά κατάργηση των σχετικών διατάξεων του Κεφαλαίου Γ΄ του ν. 3907/2011

(ΦΕΚ Α΄ 7), και μάλιστα καθορισμός του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας (άρθρα 3 του νομοσχεδίου και 2 Οδηγίας), ορισμοί (άρθρα 4 του νομοσχεδίου και 3 Οδηγίας), εφαρμογή τυχόν ευνοϊκότερων για τον πολίτη τρίτης χώρας διατάξεων (άρθρα 5 του νομοσχεδίου και 4 Οδηγίας), τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης και προστασία των βέλτιστων συμφερόντων του παιδιού, της οικογενειακής ζωής και της υγείας όσων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (άρθρα 6 του νομοσχεδίου και 5 Οδηγίας), και ρύθμιση: της απόφασης επιστροφής σε τρίτη χώρα του παρανόμως διαμενόντος (άρθρα 7 του νομοσχεδίου και 6 Οδηγίας), της οικειοθελούς αναχώρησής του (άρθρα 8 του νομοσχεδίου και 7 Οδηγίας), της απομάκρυνσης του υπό επιστροφή (άρθρα 9-11 του νομοσχεδίου και 8-10 Οδηγίας), του τύπου των αποφάσεων επιστροφής και απαγόρευσης εισόδου στη χώρα (άρθρα 13 του νομοσχεδίου και 12 Οδηγίας), των ενδίκων βοηθημάτων κατά των εν λόγω αποφάσεων (άρθρα 14 του νομοσχεδίου και 13 Οδηγίας), των εγγυήσεων υπέρ του υπό επιστροφή (άρθρα 15 του νομοσχεδίου και 14 Οδηγίας), καθώς και της κράτησής του (άρθρα 16-19 του νομοσχεδίου και 14-18 Οδηγίας).

Περαιτέρω, στο Κεφάλαιο Β΄ του Μέρους Β΄, ρυθμίζονται: η επανεισδοχή πολιτών τρίτων χωρών, οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (άρθρο 20), ζητήματα ηλεκτρονικής καταχώρισης δεδομένων που αφορούν την επιστροφή παρανόμως διαμενόντων (άρθρο 21), η οικειοθελής αναχώρηση (άρθρο 22), η απομάκρυνση (άρθρο 23) και η απαγόρευση εισόδου τους στη χώρα (άρθρο 24), καθώς και η απαγόρευση επιστροφής (άρθρο 25), θέματα που αφορούν ανεπιθύμητους αλλοδαπούς και το ποινικό αδίκημα της παράνομης εξόδου, εισόδου ή παραμονής στη χώρα, κατά τροποποίηση και αντικατάσταση, αντιστοίχως, των σχετικών άρθρων 82 και 83 του ν. 3386/2005 (άρθρα 26 και 27).

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 28-38), υπό τον τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου», αφορά πολίτες κρατών μελών της ΕΕ (άρθρο 28), τη χορήγηση «άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους» μόνον «σε πολίτες τρίτων χωρών που είναι γονείς ανήλικου ημεδαπού και προσκομίζουν στοιχεία που τεκμηριώνουν τη γονική σχέση με το/τα τέκνο/α» (άρθρο 29), την άδεια διαμονής για εργασία του άρθρου 93 του ν. 5023/2023 (άρθρο 30), τη χορηγούμενη βεβαίωση κατάθεσης αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής δικαιούχου διεθνούς προστασίας (άρθρο 31), τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, κατά τη διαδικασία υποδοχής και ασύλου (άρθρα 32-33), τις μεταγενέστερες αιτήσεις ασύλου (άρθρο 34), την ενδικοφανή προστασία του αιτούντος διεθνή προστασία (άρθρα 35-36), το προσωπικό «της υπό κατάργηση Ελεγχόμενης Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο Βόλου» (άρθρο 37), καθώς και την «προσωρινή εγκατάσταση και λει-

τουργία μονάδων αφαλάτωσης σε δομές υποδοχής, ταυτοποίησης και προσωρινής φιλοξενίας αιτούντων άσυλο» (άρθρο 38).

Τέλος, το Μέρος Δ' (άρθρα 39-40) περιλαμβάνει εξουσιοδοτικές (άρθρο 39) και καταργούμενες (άρθρο 40) διατάξεις, και το Μέρος Ε', ακροτελεύτιο άρθρο 41.

Β. Επισημαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αποστείλει στην ελληνική Κυβέρνηση, προειδοποιητική, από 16-10-2014, και συμπληρωματική προειδοποιητική, από 29-9-2022, επιστολές (βλ. άρθρο 258 ΣΛΕΕ), που αφορούν την ενσωμάτωση στο εσωτερικό δίκαιο, με τον ν. 3907/2011, και την εφαρμογή της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ (παράβαση INFR 2014/2231), ειδικότερα δε, τη ρύθμιση της κράτησης παρανόμως διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών και την ποινικοποίηση της παράνομης διαμονής τους, κατά παράβαση του άρθρου 15 της Οδηγίας, όπως αυτό ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της ΕΕ (βλ., ιδίως, υπόθεση C-329/11, Achughbabian). Οι ως άνω αιτιάσεις αναφέρονται, προεχόντως, στο άρθρο 30 του ν. 3907/2011, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 51 του ν. 4686/2020 (ΦΕΚ Α' 96), κατά το οποίο κράτηση επιτρέπεται και για λόγους «εθνικής ασφάλειας», πέραν των προβλεπόμενων στο ενσωματούμενο άρθρο 15 της Οδηγίας (ήδη άρθρο 16 του νομοσχεδίου).

Έκτοτε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καταθέσει την, από 11-3-2025, πρόταση Κανονισμού COM(2025) 101 final του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «σχετικά με τη θέσπιση κοινού συστήματος για την επιστροφή των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και την κατάργηση της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της Οδηγίας 2001/40/ΕΚ του Συμβουλίου και της απόφασης 2004/191/ΕΚ του Συμβουλίου», η οποία διανύει ήδη το στάδιο της πρώτης ανάγνωσης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, και επί της οποίας οι Επιτροπές Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης της Βουλής των Ελλήνων έχουν υιοθετήσει, μετά από κοινή συνεδρίαση στις 15-5-2025, και αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα νομοθετικά όργανα της ΕΕ, Γνώμη του άρθρου 41Β ΚΤΒ ως προς την τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Συναφώς, στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο γίνεται ρητή αναφορά, ως προς το «αντικείμενο» του νομοσχεδίου, στις «κατευθύνσεις» της ως άνω πρότασης Κανονισμού, με τον οποίο καταργείται η Οδηγία 2008/115/ΕΚ (άρθρο 2, στοιχ. β) του νομοσχεδίου), και προτείνονται ρυθμίσεις που αφίστανται της ισχύουσας Οδηγίας και αφορούν, ιδίως, τον ορισμό της «επιστροφής» (άρθρο 4 του νομοσχεδίου) και τις περιπτώσεις κράτησης παρανόμως διαμενόντος πολίτη τρίτης χώρας (άρθρο 16).

Ειδικότερα, η «επιστροφή» προτείνεται να αφορά, επιπλέον των κατηγοριών χωρών που απαριθμούνται στο άρθρο 3 της Οδηγίας, τη χώρα «της συνήθους διαμονής» του πολίτη τρίτης χώρας, «ασφαλή τρίτη χώρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 91 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), λόγω της οποίας η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε ως απαράδεκτη ή την «πρώτη χώρα ασύλου λόγω της οποίας η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε ως απαράδεκτη». Ως προς την κράτηση παρανόμως διαμένοντος πολίτη τρίτης χώρας, προστίθεται στις προβλεπόμενες από την Οδηγία (άρθρο 15) περιπτώσεις, η συνδρομή στο πρόσωπό του «λόγων εθνικής ασφάλειας, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας τάξης».

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

Το προτεινόμενο ορίζει ότι «ευάλωτα άτομα» είναι «ανήλικοι, ασυνόδευτοι ανήλικοι, άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, έγκυες, γυναίκες σε κατάσταση λοχείας, μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα τέκνα και θύματα βασανιστηρίων, βιασμών ή άλλης σοβαρής μορφής ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης, καθώς και θύματα εμπορίας ανθρώπων».

Κατά το σχετικό άρθρο του ν. 4939/2022 (ΦΕΚ Α' 111 – «Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών», άρθρο 1), ως «ευάλωτα άτομα» ορίζονται και «οι άμεσοι συγγενείς θυμάτων σε ναυάγια (γονείς, αδέρφια τέκνα και σύζυγοι)», καθώς και «τα άτομα με σοβαρές ασθένειες (...), [και] τα άτομα με νοητική (...) αναπηρία».

Η συνάφεια των ρυθμιζόμενων διαδικασιών ασύλου, υποδοχής και επιστροφής πολιτών τρίτων χωρών θα δικαιολογούσε προσθήκη των ως άνω κατηγοριών προσώπων στον προτεινόμενο ορισμό των «ευάλωτων προσώπων» που χρήζουν ιδιαίτερης μεταχείρισης και προστασίας (βλ. και σχετικό, από 27-8-2025, Υπόμνημα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σελ. 3).

2. Επί του άρθρου 14

Κατά το υπό ενσωμάτωση άρθρο 13 της Οδηγίας, «Στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας διατίθεται αποτελεσματικό ένδικο μέσο το οποίο του επιτρέπει να προσφεύγει κατά των αποφάσεων που αφορούν την επιστροφή να ζητεί την επανεξέτασή τους (...) ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή αρμόδιου οργάνου που απαρτίζεται από μέλη αμερόληπτα και απολαμβάντα εχέγγυα ανεξαρτησίας», ο δε υπό επιστροφή πολίτης τρίτης χώρας «δύνανται να ζητεί νομικές συμβουλές, εκπροσώπηση από δικηγόρο και, εν ανάγκη, γλωσσική συνδρομή. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η απαραίτητη νομική αρωγή ή/και εκπροσώπηση παρέχεται κατόπιν αιτήσεως δωρεάν σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία ή τις διατάξεις περί νομικής αρωγής».

Με το προς ψήφιση άρθρο συντέμνεται, από δύο (2) μήνες σε πέντε (5) ημέρες, η προθεσμία για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής κατά αποφάσεων επιστροφής, «που εκδίδονται από αστυνομικές αρχές», ενώπιον του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, και τάσσεται προθεσμία απόφασης τριών (3) εργάσιμων ημερών, από την άπρακτη παρέλευση της οποίας τεκμαίρεται σιωπηρή απόρριψη της προσφυγής (άρθρο 45 παρ. 2 του π.δ. 18/1989). Οι ως άνω προθεσμίες είναι δέκα (10) και πέντε (5) ημερών, αντιστοίχως, και η διοικητική προσφυγή είναι αίτηση θεραπείας, επί αποφάσεων επιστροφής που ενσωματώνονται σε αποφάσεις των αρμοδίων αρχών περί απόρριψης αιτήματος χορήγησης, ανανέωσης ή ανάκλησης τίτλου διαμονής.

Προβλέπεται, επίσης, ότι, «Κατά των αποφάσεων επιστροφής που ενσωματώνονται στις αποφάσεις απόρριψης της προσφυγής του αιτούντος διεθνούς προστασίας ισχύει ο Κώδικας Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111)». Κατ' άρθρο 95 του εν λόγω Κώδικα, η προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής, ενώπιον της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών, κατά απόφασης σχηματισμού της Υπηρεσίας Ασύλου που «απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως αβάσιμη, με την κανονική διαδικασία», καθώς και απόφασης της Επιτροπής, είναι τριάντα (30) ημερών, αντιστοίχως. Σημειωτέον, συναφώς, ότι, κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του νομοσχεδίου, «Σε περίπτωση απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας (...), η αρμόδια αρχή εκδίδει απόφαση επιστροφής του πολίτη τρίτης χώρας», η οποία

αποτελεί «αναπόσπαστο τμήμα της απόφασης απόρριψης της αίτησης διεθνούς προστασίας» και υπόκειται στην ενδικοφανή προσφυγή του προαναφερθέντος άρθρου του ως άνω Κώδικα.

Η άσκηση των εν λόγω ενδικοφανών προσφυγών συνιστά, εξ άλλου, προϋπόθεση του παραδεκτού της αίτησης ακυρώσεως (ο. π.) ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Πρωτοδικείου, ενώπιον του οποίου ο αιτών δεν μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως, «αλλά μόνο με δικηγόρο» (άρθρο 26 παρ. 1 του π.δ. 18/1989).

Περαιτέρω, κατά την παράγραφο 5 του προτεινόμενου άρθρου, «Η απαραίτητη νομική βοήθεια και εκπροσώπηση παρέχεται δωρεάν κατόπιν αιτήσεως, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3226/2004 (Α' 24), εφόσον κατά την κρίση του δικαστή η αίτηση ακύρωσης δεν είναι απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 21 της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4375/2016 (Α' 51)».

Επισημαίνεται ότι το άρθρο 44 παρ. 3 του ως άνω νόμου παραπέμπει, επίσης, στον ν. 3226/2004, κατά τον οποίο, δικαιούχοι νομικής βοήθειας είναι και «οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3226/2004).

Υπό το φως των ανωτέρω λεχθέντων, προβληματισμός γεννάται ως προς την αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων στον υπό επιστροφή ενδικοφανών και ενδίκων βοηθημάτων.

3. Επί του άρθρου 16

Κατά τις παρ. 5 και 6 του προτεινόμενου, «Η κράτηση συνεχίζεται για το χρονικό διάστημα που πληρούνται οι όροι [της] και είναι αναγκαία για να διασφαλισθεί η επιτυχής απομάκρυνση. Το ανώτατο όριο κράτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το έτος. Το χρονικό όρι[ό] της (...) μπορεί να παραταθεί για περιορισμένο μόνο χρόνο που δεν υπερβαίνει το έτος, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμόδιων υπηρεσιών, η επιχείρηση απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο επειδή: α) ο πολίτης της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή β) καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες».

Επομένως, κράτηση παρανόμως διαμένοντος πολίτη τρίτης χώρας μπορεί να υπερβεί το όριο των δεκαοκτώ (18) μηνών που θέτουν το άρθρο 15 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας, αλλά και το άρθρο 6 παρ. 4 του Συντάγματος επί κακουργημάτων.

4. Επί του άρθρου 27

Κατά το προς ψήφιση, «Ο πολίτης τρίτης χώρας, που εξέρχεται ή επιχειρεί να εξέλθει από το ελληνικό έδαφος ή εισέρχεται ή επιχειρεί να εισέλθει ή παραμένει σε αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ».

α) Επισημαίνεται ότι κατ' άρθρο 31 της Διεθνούς Σύμβασης της Γενεύης, για το καθεστώς των προσφύγων, όπως αυτή έχει κυρωθεί με το ν.δ. 3989/1959 (ΦΕΚ Α' 201), και υπερισχύει «από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου» (άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος), και υπό τον τίτλο «Πρόσφυγες παρανόμως διαμένοντες επί του εδάφους της χώρας της εισδοχής», «1. Αι Συμβαλλόμενοι Χώραι δεν θα επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις εις πρόσφυγας λόγω παρανόμου εισόδου ή διαμονής, εάν ούτοι, προερχόμενοι απ' ευθείας εκ χώρας ένθα η ζωή ή η ελευθερία αυτών ηπειλείτο, εν τη εννοία του άρθρου 1, εισέρχονται ή ευρίσκονται ήδη επί του εδάφους αυτών άνευ αδειας, υπό την επιφύλαξιν πάντως, ότι ούτοι αφ' ενός μεν θα παρουσιασθούν αμελητί εις τας αρχάς αφ' ετέρου δε θα δώσουν επαρκείς εξηγήσεις περί της παρανόμου αυτών εισόδου ή διαμονής. 2. Αι Συμβαλλόμενοι Χώραι θα εφαρμόζουν επί των κινήσεων των προσφύγων τούτων μόνον τα απαραίτητα περιοριστικά μέτρα. Τα περιοριστικά μέτρα θα εφαρμόζονται μόνον μέχρις ότου ρυθμισθή το καθεστώς των επί του εδάφους της χώρας εισδοχής ευρισκομένων προσφύγων ή αποκτήσουν ούτοι άδειαν εισόδου, εις ετέραν χώραν. Πρός λήψιν της τοιαύτης αδειας, αι Συμβαλλόμενοι Χώραι θα παράσχουν εις τους πρόσφυγας λογικάς προθεσμίας ως και απάσας τας αναγκαίας διευκολύνσεις».

β) Εξ άλλου, και ως προς την παραμονή πολίτη τρίτης χώρας, χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, έχει κριθεί ότι η τιμώρηση της εν λόγω συμπεριφοράς ανήκει στην διακριτική ευχέρεια του εθνικού νομοθέτη, υπό τον όρο της αναλογικότητας, δηλαδή της μη διακινδύνευσης των σκοπών που επιδιώκει η οδηγία 2008/115/EK (ενδεικτικώς, αποφάσεις ΔΕΕ C-61/11 PPU - El Dridi, προαναφερθείσα C-329/11 – Achughbabian, C-806/18 – JZ).

γ) Περαιτέρω, δεδομένου ότι στο άρθρο 59 παρ. 4 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019) προβλέπεται η αναβολή ή οριστική αποχή από την άσκηση ποινικής δίωξης, για τα εγκλήματα της παράνομης εισόδου στη χώρα και εξόδου από αυτή, που φέρονται ότι διαπράχθηκαν από θύματα πράξεων εμπορίας ανθρώπων και άλλων εγκλημάτων, είναι νομοτεχνικώς ορθό

να τροποποιηθεί το εν λόγω άρθρο και να προστεθεί το προτεινόμενο έγκλημα της παράνομης διαμονής.

Αθήνα, 1η Σεπτεμβρίου 2025

Οι Εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιστημονική Συνεργάτις

Ανδρέας Κούνδουρος

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρηγόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του

Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Ομότιμος Καθηγητής του

Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών